

Jäsentiedote 7 / Maaliskuu 2007

Sisältö

- 1 EU-puheenjohtajuudet lisäävät kulttuurivaihtoa
- 2 Slovenia luopui "taaloistaan"
- 4 Slovenialaiset kirjailijat Suomea valloittamassa
- 5 Iztok Osojnikin ja Barbara Korunin runoja
- 6 Katkelma Mate Dolencin romaanista
- 7 Maja Vidmar: "Keinot"
- 8 Uutisia Sloveniasta

EU-puheenjohtajuudet lisäävät kulttuurivaihtoa

Helmikuussa aloittanut Slovenian uusi asiainhoitaja Jadran Hočevar halusi keskustella Slovenian kulttuuriviennistä maan EU-puheenjohtajakaudella 2008 ja tuli tapaamaan. Taiteilijavierailujen lisäksi hänellä oli listassaan Slovenian nykyhistoriasta kertova teos, näyttelyjä ja muuta.

Jo viime vuonna Suomessa nähtiin aiempaa enemmän slovenialaista kulttuuria, kun sikäläinen kulttuuriministeriö tuki kirjailijavierailuja Suomeen maamme EU-puheenjohtajuuden takia. Myös sloveenien halu esitellä muiden EU-maiden kulttuuria on mallikelpoista: esimerkiksi Modrijan-kustantamo aikoo julkaista 2008 yhden käänösromaanin kaikista muista EU-maista.

Slovenia on pärjännyt EU:ssa niin hyvin, että se otti tammikuussa ensimmäisenä entisenä sosialistimaana käyttöön euron, ks. Eero Balkin artikkeli sivulla 2.

Silti sloveenit arvelevat, että heidän kulttuuriaan ei muualla tunneta riittävästi tai siitä ei olla tarpeeksi kiinnostuneita. Tosin moni muukin pieni maa kärsii samanlaisesta traumasta.

Finnairin päätös aloittaa huhtikuussa suorat lennot Ljubljanaan kertoo, että Suomessakin Sloveniaa pidetään entistä tärkeämpänä, ainakin kaupallisesti ja matkailullisesti.

Vastavuoroisuus voisi olla laajempaa: ehkä meilläkin valtiovalta voisi tukea asiantuntijoiden, taiteilijoiden ja näyttelyjen lähettämistä Sloveniaan sen EU-puheenjohtajuuskaudella?

Tiedotusvälineet ehkä voisivat kertoa talouden indikaattorien ohella enemmän Slovenian kulttuurista, perinteistä, elinkeinoista, viineistä, nuorisosta jne. Monet tekevätkin niin jo, mutta siinä missä *Ny Tid* 2006 julkaisi Sloveniasta laajan ja innostuneen erikoisnumeron, välitti *Helsingin Sanomat* maasta kuvaa ksenofobisena minivaltiona, joka yrittää omia Itävallalta lipizzalaishevosiä ja vainoaa romanivähemmistöään. Slovenialaisista kulttuuritapahtumista Suomessa lehti ei maininnut sanaakaan. Eikö hyväkin uutinen voisi joskus olla uutinen?

* * *

Pahoittelen, että saimme viime vuonna kokoon vain yhden jäsentiedotteen. Nyt valmistunut lehdykkä ja maaliskuun tapahtuma ovat perin kirjallisuusvaltaisia. Vaikka Slovenia-seuraan liittyy koko ajan uusia jäseniä, meitä aktiiveja on aina yhtä vähän, vain puolisen tusinaa. Koska kaikilla on omat työnsä ja kiireensä, keskitymme itsellemme läheisiin aiheisiin. Jos kuitenkin kaipaavat yhdistykseltä enemmän tietoja ja tilaisuuksia, jotka liittyvät Slovenian-matkailuun tai niihin asioihin, joita peräänkuulutin edellä tiedotusvälineiltä, ota rohkeasti yhteyttä, tule mukaan tilaisuuksiimme, tee ehdotuksia tai tarjoa omaa asiantuntemustasi käyttöömmee.

Hyvä tilaisuus tähän on Slovenia-seuran vuosikokouksessa, joka pidetään sunnuntaina 23. maaliskuuta klo 13.00 Helsingin Lyceumklubilla, Rauhankatu 7E, 5. kerros.

Sen jälkeen klo 15.00 samassa paikassa juhliitaan tasan sata vuotta sitten suomeksi julkaistua Ivan Cankarin romaania *Martin Katshur* ja kuullaan slovenialaista nykyrunoutta Anni Sumarin ja Jouni Inkalan esityksinä.

Tervetuloa kaikki Sloveniasta kiinnostuneet, yhtä hyvin vanhat kuin uudetkin jäsenet!

Lopuksi pyydän maksamaan vuoden 2007 jäsenmaksun oheisella lomakkeella. Se on 10 € ensimmäiseltä ja 5 € jokaiselta seuraavalta perheenjäseneltä. Sääntöjen mukaan poistamme rekisteristä ne, joiden jäsenmaksu on jäänyt maksamatta kahtena vuotena peräkkäin.

Kari Klemelä, pj.

Slovenia luopui "taaloistaan"

Ensimmäisenä entisistä sosialistimaista otti Slovenia euron ("evron") käyttöön tämän vuoden alusta ja entinen tolar jäi historiaan. Slovenian perässä ovat tulossa ilmeisesti ensin Baltian maat ja vasta sitten muut Keski-Euroopan uudet EU-maat. Hännänhuippu Tšekki päätti omasta europäivästään vasta, kun sloveenit olivat totutelleet euroihin jo kaksi kuukautta.

Toisin kuin esim. suomalaiset eurot Slovenian eurokolikot heijastavat luonnonolojen lisäksi myös maan kulttuuriperintöä – mutta kansainvälisessä hengessä. Kahden euron kolikkoon Slovenian hallitus valitsi kansallirunoilija France Prešerenin (1800–1849) profiiliin ja ensimmäisen säkeen hänen Zdravljica-runonsa seitsemännestä säkeistöstä Prešerenin itsensä käyttämässä kirjoitusasussa. Se on samalla Slovenian kansallishymnin ensimmäinen säe: "Eläkööt kaikki kansat".

Euron kolikko esittää Primož Trubarja (1508–1586), protestanttista reformaattoria ja sloveenin kirjakielen vakiinnuttajaa. Hän julkaisi ensimmäisen sloveeninkielisen kirjan, katekismuksen ja aapiskirjan, vuonna 1550. Hän myös käänsi Uuden testamentin sloveeniksi. Kolikossa lukee: "Seistä ja kestää."

50 sentin kolikko esittää Slovenian korkeinta vuorta Triglavia. Tekstinä on ensimmäinen säe kansanlaulusta "Oi Triglav, kotini". 20 sentin kolikossa on kaksi maailmankuulua valkoista lipizzalaishevosta, 10 sentin kolikossa taas jotain, mitä ei ole: arkkitehti Jože Plečnikin suunnitelma Slovenian parlamenttirakennukseksi, "Katedrala svobode" eli vapauden katedraali. Viiden sentin kolikossa on kylväjä, kahden sentin kolikossa taas muinaismuisto: ns. ruhtinaan kivi, valtaistuini, jota pidetään kansallisen tietoisuuden vertauskuvana. Yhden sentin kolikkoon on otettu haikara vanhasta 20 tolarin kolikosta.

Kolikot on suunnitellut Miljenko Licul yhdessä Maja Liculin ja Janez Boljkan kanssa, ja ne painettiin Rahapajassa Suomessa. Kahden sentin kolikko herätti myös närää: se esittää Karantanian (nyk. Kärnten Itävallassa) ruhtinaan pylvästä, jota säilytetään nykyään museossa Klagenfurtissa. Jörg Haiderin johtama Kärntenin hallitus protestoi kolikkoa vastaan, mutta turhaan. 20 sentin lipizzalaishevokset komeilivat myös Itävallan viiden schillingin kolikossa, olivathan ne Itävallan hovin ratsuja ja yhä Wienin suosituimpia nähtävyyksiä. Niistä ei kuulunut napinaa Itävallan suunnalta: ne vain korostavat Itävallan ja Slovenian yhteenkuuluvuutta. Hevoset ovat peräisin nimenomaan Slovenian alueella sijaitsevasta Lipican siittolasta.

Mikä ihmeen tolar?

Kun Slovenia itsenäistyi, sen rahayksikön nimi tolar toi varmaan monelle mieleen dollarin. Kyseessä ei kuitenkaan ollut amerikkalaisten matkiminen, vaikka samaa juurta kumpikin sana on. Nimi on peräisin böömiläisestä Joachimsthalin kaupungista. Schlickin kreivisuku näet alkoi lyödä siellä vuonna 1518 Joachimsthaler-hopearahoja, joita alettiin sanoa lyhennettynä thalereiksi, taalereiksi, ja jotka levisivät nopeasti ympäri Eurooppaa. Joachimsthal on nykyisin tšekkiläinen Jáchymovin kaupunki. Sen nimellä on paha kaiku: sen uraanikaivoksiin passitettiin sosialistisen järjestelmän vastustajia pakkotyöhön 1950-luvulta alkaen. Hopea sieltä ehtyi jo vuosisatoja sitten, mutta uraanivettä käytetään nykyään myös hoitotarkoituksiin.

Eero Balk

Slovenialaiset kirjailijat Suomea valloittamassa

Suomessa nähtiin vuoden 2006 jälkipuoliskolla todellinen invaasio: kaksitoista slovenialaista kirjailijaa. Elokuun lopussa Helsinkiin ilmestyi kuusi maan tunnetuimpiin kuuluvaa runoilijaa: erotiikan papittareksi luonnehdittu Barbara Korun, tiivistä ja herkkää säettä kirjoittava Maja Vidmar, Vilenican kirjallisuusfestivaalin entinen vetäjä, monitoimimies Iztok Osojnik, Apokalipsa-lehden päätoimittaja, haikuista kiinnostunut Primož Repar, hänen slovakialainen puolisonsa Stanislava Chrobáková Repar sekä parhaiten dekkareistaan tunnettu Maja Novak -ainoa, joka oli käynyt meillä aikaisemmin, syksyllä 1999, kun *Murha aluevesillä* ilmestyi suomeksi. Maja Novak oli lisäksi joukon ainoa prosaisti, mutta hänkin suostui runoilijaksi, kun kerroin jo suomentaneeni muutaman runon lapsille tarkoitettusta *Eläintieteen oppitunnista*.

Menin runoilija Jouni Inkalan kanssa kentälle vieraita vastaan. Siellä meille selvisi, että heillä ei ollut mitään ohjelmaa illaksi, vaikka Helsingissä oli Taiteiden yö. Varasimme kiireesti Taidehallin klubista pöydän tervetuliaislounasta varten. Syötyämme veimme kirjailijat Helsingin yöhön. Kuuntelimme Töölönlahdella šamaanirummutusta ja katselimme vedessä ajelehtivia tulia. Nuuheimme iltavalaistun Finlandia-talon ja lähipuiston tunnelmia. Sen jälkeen vieraat ehtivät vielä nauttia annoksen Pohjolan mytologiaa Kansallismuseossa, jossa oli avoimien ovien ilta. Tällaista on valoisana kesäiltana Suomessa, hyvät slovenialaiset runoilijat!

Kirjailijat esiintyivät Runokuu-festivaalissa Lasipalatsin aukiolla, päivällä lavalla (jouduin odottamatta sen juontajaksi, kun Tarleena Sammalkorpi luopui tehtävästä) ja illalla M-barin terassilla. Musta ukkospilvi uhkasi esitystä, mutta meni onneksi ohi. Iztokin (itse)ironiset runot saivat yleisön hytkymään naurusta. Terassitilaisuuden juonsi runoilija Vilja-Tuulia Huotarinen ja kaupunginkirjaston kulttuurilehtiseminaarin Parnasson päätoimittaja Jarmo Papinniemi.

Aurinkoisena sunnuntaina teimme retken Suomenlinnaan. Jouni Inkala oli asiantunteva oppaamme. Alppikiipeilyä harrastava Iztok Osojnik antoi näytteen taidoistaan kiipeilemällä Suomenlinnan muureilla ilman apuvälineitä.

Kari Vase kutsui vieraat kotiinsa Laajasaloon illalliselle ja saunomaan. Sloveenit kertoivat myöhemmin, että vierailu suomalaisessa kodissa oli ollut yksi heidän matkansa kohokohdista. (Eteläeurooppalaiseen tapaan sloveenit kutsuvat harvoin ketään kotiinsa, ja yleensä heidän kanssaan istutaan ravintolassa.) Laajasalossa oli mukana myös kirjailija Eira Stenberg, joka, kuten Jounikin, tunsu useat vieraista ennestään Slovenian kirjallisuusfestivaaleilta.

Himalaya-ravintolassa ja Zinnkellerissä järjestetyille lounaille osallistui Suomen PEN-klubin puheenjohtaja, suomentaja Jukka Mallinen.

Mainittakoon, että Slovenia-seura kustansi huomattavan osan vierailun kestityskuluista OPM:n myöntämän toiminta-avustuksen turvin.

Suomenlinnassa: Chrobáková, Repar, Vidmar (takana), Novak, Korun, Osojnik, Inkala

Rovaniemellä: Klemelä, Dolenc, Vovk, Glavan, Morovič, Trušnovec

Osojnikin "partisaaniryhmä" joutui tyytymään Helsinkiin, koska se ei ollut saanut yhtä muhkeaa tukipottia kuin etabloituneempi (?) Študentska založba, jonka kirjailijat viettivät lokakuun lopussa Suomessa kokonaisen viikon. Tähän ryhmään kuului lähinnä nuoren polven edustajia, kuten esseistit Mitja Čander ja Urban Vovk, sekä 1980-luvulla Suomessa käynyt prosaisti Andrej Morovič, joka lähti 2003 Bagdadiin vastustamaan USA:n hyökkäystä ja kirjoitti kirjan "ihmiskilpenä" olosta. Joukon nestor oli merikirjailijana tunnettu Mate Dolenc. Ryhmän ainoat naiset olivat novellisti Polona Glavan ja paremmin julkkistoimittajana tunnettu Vesna Milek. Suomesta Milek kirjoitti jutun, joka oli ainakin osaksi vilkkaan mielikuvituksen tuotetta.

Ryhmää johti kustannustoimittaja, elokuvakriitikko Gorazd Trušnovec.

Liityin mukaan Seutulassa, ja lensimme Rovaniemelle. Helsingissä vihmoi vettä ja oli kymmenen astetta plussaa, mutta lumisessa Lapissa oli lunta ja yhtä paljon pakkasta. Puissa oli silti ruskalehti yhä tiukasti kiinni. Rovaniemen kentällä meitä vastaanottamassa oli Alli Liste Lapin kirjallisuusseurasta, mutta valmisteluihin keväästä asti osallistunut Paula Alajärvi ei päässyt, koska hän asuu 130 km päässä Sodankylässä.

Vieraat söivät illallisen hotellin ravintolassa ja miehet (paitsi minä) painuivat saunaan.

Aamulla jatkettiin junalla Kemiin. Vastassa olivat kulttuuritoimenjohtaja Unto Käyhkö ja kirjailija Siiri Magga-Miettunen. Kaupunki tarjosi kahvit kulttuurikeskuksessa. Paikalle oli kutsuttu myös runoilija Niilo Rauhala ja dramaturgi Eero Siren. Kielensä arkaaisella jäännöksellä duaalilla eli kaksikolla ylpeilevät sloveenit olivat miltei pettyneitä, kun Siiri kertoi, että saamessakin on duaali. Niiden ja sorbin lisäksi ei muita vastaavia kieliä Euroopasta taida löytyä.

Kahvit juotuaan muut lähtivät yhä lentomatkasta uupuneina lepäämään, mutta minä jäin Andrejn tulkiksi, kun Kalevan toimittaja teki haastattelua. Häntä kiinnosti Andrejn tuore romaani, jonka päähenkilö matkustaa huumehuriina Suomessa. Sitten peräpohjalaisen appeni sukulaiset, kemiläiset Kaija ja Ilmo Isotalo, kaappasivat meidät mukaansa. He esittelivät Andrejille kotinsa ja veivät meidät Tornioon. Kävimme juomassa torttukahvit Ruotsin puolella Haaparannalla. Andrej sai matkamuistoksi annoksen pohjoisia sukutarinoita ja kappaleen kaksoiskaupungin nykypäivää, muun muassa tilaisuuden nähdä Ikean uudisrakennuksen.

Illalla vieraat lukivat kulttuurikeskuksessa. Kemiläisiä oli tullut viitisentoista. Siiri Magga-Miettunen kertoi värikkäästi elämästä Lapissa ja lapsuudestaan sodankyläläisessä korpikylässä, josta oli kymmeniä kilometrejä kouluun.

Pakastavassa illassa istuimme vielä oluella ennen kuin palasimme iltajunalla napapiirin tuntumaan. Matkalla ohitimme Paasilinnojen kotipaikan Tervolassa. Sloveniassakin kaikki tuntevat Paasilinnan, mutta harva tietää, ettei Arto ollut perheen ainoa kirjailija.

Miehet saunoivat yöllä, paitsi Mate, joka oli väsynyt, ja minä, sillä en pidä sähkösaunasta.

Rovaniemellä vieraat saivat olla päivän vapaalla jalalla. Naiset menivät shoppailemaan ja esseistit kirjoittamaan. Minä, Mate, Andrej ja Gorazd lähdimme Arktikumiin, jossa Alli Liste opasti meitä. Rovaniemen historia ja Lapin perinteet kiinnostivat, mutta ehkä vielä enemmän haikeankaunis multimediaesitys Lapin luonnon vuodenaajoista. Maten suosikki oli kirjailija, kenraali K. M. Walleniuksen näyttely. Hemingway-hahmoinen Mate kiinnostui Walleniuksen meriromaaneista, ja myöhemmin lähetin hänelle kopiot *Miesten meren* englanninnoksesta. Mate asuu kesät Adrianmerellä Biševon saarella ja talvet Slovenian Bohinjissa.

Illalla meille esiteltiin kaupunginkirjasto. Kati Lukkarinen oli nähnyt vaivaa vierailun eteen, mutta yleisöä tuli yhtä paljon kuin oli esiintyjäkin eli kahdeksan. Saldo olisi jäänyt miinukselle, ellen olisi kutsunut Antti Alftania, genealogituttua ja näytelmäkirjailijaa "varrelta pohjoisen virran". Ja kaikeksi onneksi illan toisena juontajana oli Esa Peltonen, "Božiček", "Joulupukki", jonka juohevan turinoinnin ansiosta vieraat lakkasivat ihmettelemästä, ettei niin niukasti yleisöä vetänyttä tilaisuutta peruutettu. Ja pääsihän sen jälkeen taas saunaan.

Torstaina palasimme aamukoneella Helsinkiin. Sade oli ohi, ilma viileänraikas. Mitja ja Gorazd osallistuivat kirjamesseujen kulttuurilehtitilaisuuteen, jonka juonsivat Kaarina Hazard ja Mikko Lehtonen. Samana iltana kirjailijat lukivat Slovenian lähetystössä. Virallisen osuuden päätteeksi he lauloivat sen keittiössä bosnialaisia ja serbialaisia lauluja ja Bandiera rossaa.

Hyppäsin bussiin ja painuin kotiin vaihtamaan vaatteita. Palasin lauantaiaamuna viedäkseen porukan taas kirjamesseille. Lounastimme Juttutuvassa Nuoren Voiman Liiton vieraina.

Illalla oli Villa Kivessä Torsti Lehtisen juontama tilaisuus, jossa esiintyi sloveenien lisäksi suomalaisia, skotlantilaisia ja englantilaisia.

Sunnuntaina osa porukasta jaksoi valvotun yön jälkeen hörpätä vain mustaa kahvia ja rynnätä suoraan taksiin. Jo kentältä sataneiden tekstiviestien perusteella kaikki tuntuivat kuitenkin tyytyväisiltä matkaansa.

Iztok Osojnik: "Herra Tänään"

Herra Tänään – siinä vasta nimi - veti
sulan pyrstöstään ja alkoi kirjoittaa.
Herra Tänään, oletteko syönyt jotakin hyvää?
(hän palasi juuri äsken kaupasta)
Hän oli kuullut läpänheittoa internetistä –
niin oli uusi teknologia saavuttanut hänetkin.
Silti hänellä oli sulkansa ja huojuva
kirjakasa kainalossa.
Ja oli jo kovin myöhäistä.
Elämme kauheita aikoja, hän sanoi.
Pimeä keskiaika alkoi viisitoista vuotta sitten.
Sodat ilmestyivät jostakin kuin rajuilma,
ja sitten rysähti.
Sen tuloksena kaikki kansat ja rajat siirtyivät paikoiltaan,
ja rajojen yli alkoi pursuta
käsittämättömät määrät rahaa.
Eläminen kallistui. Hinnat karkasivat pilviin.
Zenon sujauttaisi tänään digitaalikellon käteensä
ja jakaisi ikuisuuden nuolen
sekunnin miljoonasosiin.
Vaikeata kuvitella, että päivät vilahtaisivat ohi näin nopeasti.
Herra Tänään siemaisi vielä olutta ja pyyhki suunsa.
Tämäkin kapakka on pilattu, hän mutisi. Kalja on huonoa.
Ja kallista.
Sitä paitsi täällä luetaan runoja, joista ei ole mihinkään.
Tapansa mukaan hän oli taas lörpötellyt liikaa. Herra Tänään,
joka ajeli polkupyörällä pitkin kaupunkia. Herra Tänään, joka oli
varmaan marsilainen. Olihan tässä maassa kaikki muukin kummallista.

Kokoelmasta Gospod Danes (Herra Tänään), 2004

Barbara Korun: Pimeänä kesäyönä

pimeänä kesäyönä
menin puutarhaan
taittamaan sinulle kukan

se taisteli kauan vastaan
kaikilla piikeillään
kahisuttaen lehtiään

nyt odotan
talon nurkalla
että tulet

tunnen
kuinka kukka vapisee
käsissäni
kuinka sen
musta kuuma veri
virtaa pimeässä

Kokoelmasta Razpoke (Halkeamia), 2004

Mate Dolenc: Meri auringonpimennyksen aikaan

LUMI

Sebald käveli kukkulalla olevaa kylää kohti pitkin polkua, joka nousi saaren harjalle kivistä kasattujen aitojen välissä. Vaikka hän pysytteli enimmäkseen merellä, hän joutui toisinaan ylittämään saaren nähdäkseen, olivatko kaikki rannat yhä entisessä paikassaan. Aidat, joiden takana oli enimmäkseen karhunvatukan valtaamia hylättyjä viinitarhoja, kavensivat polun niin ahtaaksi, että kaksi ihmistä pääsi hädin tuskin ohittamaan toisensa; ja jos toinen oli liikkeellä aasilla, toisen täytyi astua sivuun, kun he kohtasivat. Paikoin polku leveni ja teki tilaa altaalle, jossa ollutta kuparisulfaattia oli ennen käytetty viinirypäleiden ruiskuttamiseen. Nyt käytettiin toisenlaisia suihkeita, joita kuljetettiin selässä rautakanisterissa ja joiden letkut toimivat paineilmalla, niin että miehet näyttivät aivan avaruusolioilta, joilla oli raketit ilmattomassa tilassa lentämistä varten. He ruiskuttivat vain sateen jälkeen, jotta viinirypäleet eivät mätänisi – mutta nyt ei ollut satanut kolmeen kuukauteen. Rypäleet kypsyivät hitaasti ja vaikka ne olivat jo makeita, marjat olivat yhä pieniä ja kitukasvuisia. Viiniä kuitenkin saataisiin riippumatta siitä, miten rypäleiden kävisi; ravintoloihin ja kauppoihin oli jo tuotu sokerisäkkejä varastoon. Aurinko tekisi osan työstä ja osan tekisivät nuo säkit. Ja ehkäpä loppukesästä saataisiin sadetta. Tavallisesti aurinkoa seuraa ennemmin tai myöhemmin sade.

Aivan samalla hetkellä kun kylä kirkkoineen nousi kukkulan takaa hänen silmiensä eteen, hän näki tytön. Tämä istui kuparisulfaattialtaan reunalla pidellen suurta piirustuslehtiötä polvillaan. Hänen jalkojensa vieressä istui koira, joka tuijotti tarkkaavaisesti samaan suuntaan kuin tyttö.

Hän näki heidät selkäpuolelta, he olivat kääntyneet kylään päin. Koira huomasi hänet ensimmäisenä; se käänsi päätään korvat taivutettuina ja vilkaisi häneen lämpimästi. Sen häntä heilahti maassa muutaman kerran oikealle ja vasemmalle, mutta rauhoittui heti.

Nähdessään koiran kääntävän päätään tyttökin kääntyi. Hän oli sitonut hiuksensa poninhännälle, joka alkoi heilua aivan kuin tervehdykseksi, kun hän käänsi päätään. Sebald katseli tytön ruskeita silmiä, jotka olivat yhtä lämpimät kuin koiran silmät.

"Hei kapteeni", tyttö sanoi.

Ivanan tervehdittyä häntä koira nousi ylös, käveli Sebaldin luokse ja alkoi nuuhkia hänen jalkojaan.

"Mikä sen nimi on?" Sebald kysyi.

"Tessa."

"Tessa d'Uberville", Sebald sanoi.

"Thomas Hardy", Ivana sanoi.

"Huomaan, että tiedät enemmän kuin olet kertonut", sanoi Sebald, joka oli jo tytön vieressä ja tarkasteli hänen piirustuslehtiötään. Hän hämmästyi.

"Saaresta en tiedä yhtään mitään", tyttö sanoi, "olen täällä ensimmäistä kertaa."

"Ja muutat sitä jo", Sebald sanoi irrottamatta katsettaan paperilla olevasta kuvasta. Kuvassa näkyi viiniköynnösten täyttämää rinteitä ja lumen peittämä kylä.

"Naiset muuttavat kaiken", tyttö sanoi, "meidän kosketuksemme jälkeen mikään ei ole niin kuin ennen."

"Kas, kas", Sebald sanoi avuttomana.

"En saa koskaan nähdä tätä saarta lumen peittämänä", tyttö jatkoi, "ja sen tähden väritin sen sellaiseksi."

Hänellä oli pastellivärejä suuressa rasiassa, jonka hän oli laskenut laukkunsa päälle jalkojensa viereen.

"Jos joku osaa maalata meren meren avulla, joku toinen osaa maalata saaren lumen peittämänä", Sebald sanoi, "kaikki on mahdollista."

Hän lopetti hetkeksi ihailemisen.

"Onko sinulla enemmänkin piirustuksia?"

Tyttö nosti ylimmän lehden pois, ja sen alla oli lahden rannassa oleva kylä, Odesan ja Fiamengon talo, laiturit ja palmu ja veneitä – kaikki lumen peittämiä."

"Oletko koskaan ollut seudulla, missä on lunta?" Sebald kysyi.

"Olen. Piirsin kuusien tilalle teidän vuorene ja palmunne."

"Mistä tiedät, että olen kotoisin vuorilta?"

"Koska sinulla on lunta hiuksissa", tyttö sanoi. Sen sanottuaan hän purskahti nauruun.

"Fiamengolla ja monella muullakin tällä saarella on lunta", Sebald sanoi.

"Ja nyt on saarellakin", tyttö nauroi mutta ei kertonut, miten hän tiesi mistä Sebald on kotoisin.

Mistä hän oli kotoisin.

"Ei minun hiuksissani ole lunta, se on suolaa", Sebald sanoi.

"Olet siis vaihtanut lumen suolaan", Ivana sanoi.

"Pidän enemmän suolasta", Sebald sanoi.

"Siellä mistä sinä tulet ripotellaan suolaa lumeen, jotta se sulaisi", Ivana sanoi.

"Siinä näet", Sebald sanoi, "siinä näet, että suola on voimakkaampaa."

"Aivan niin kuin meri on vuoria voimakkaampi", Ivana sanoi.

Hän ei olisi voinut sanoa mitään osuvampaa Sebaldin sielusta.

Siksi tyttö hiipi vielä syvemmälle sen sisään. Mies sulki oven hänen takanaan.

Tyttö pani piirustuslehtiön ja värit laukkuunsa ja nosti sen olalleen, ja sitten he lähtivät kolmestaan polkua pitkin kohti kylää.

Kylässä asuivat Miloš ja Dina talossa, jota kukat ympäröivät joka puolelta.

He istuivat seinän edessä penkillä aivan lähekkäin, kuin jokin kauneuden mallikuva. Miloš, jonka hiuksiin oli ilmestynyt suolaa vasta vähän aikaa sitten, ja Dina, joka oli vielä aivan mustatukkainen, villi ja kaunis, kumpikin kauniimpi kuin itse kauneus, todellisempi kuin todellisuus ja mielikuvituksellisempi kuin mielikuvitus.

He tarjosivat oikeaa viiniä, ja se lämmitti Sebaldin vanhaa nahkaa ja tummensi Ivanan ennestään tummaa nuorta ihoa. Tessa sai kupillisen vettä.

He istuivat kukkien keskellä saaren huipulla ja katselivat, kun aurinko laski kohti Merenapaa. Juuri heidän penkilleen Merennapa näkyi parhaiten, samoin kuin sen takana auringossa kipristelevä Teutan saari, jossa paloi öisin majakan sijasta yksi ainoa öljylamppu; se kuului naiselle, joka oli jäänyt yksin ja asui kaikessa yksinäisyydessä tuolla meren yksinäisimmällä saarella.

Saaren mukaan häntäkin sanottiin Teutaksi.

Maja Vidmar: Keinot

Käytä tavallisia sanoja

ja kuluneita metaforia

minun laillani.

Käytä petettyjä rakkauksia

ja lamaantuneita verisiä käsiä

minun laillani.

Käytä uupuneiden kyyhkysten

epätoivoisia lentoja

ja tätä hioutunutta kiveä,

ainoaa vedestä kohoavaa,

minun laillani.

Käytä puutuneita jalkoja

astuessasi veden alle

ja pelkoa, ettei ulospääsyä ole,

minun laillani.

Käytä pikaista kuolemaani

minun laillani

vain kuullaksesi keskinäiset

kuiskauksemme, mieluummin

arkisista sanoista koostuvat.

Kokoelmasta Prisotnost (Läsnäolo), 2005

Kaikkien tekstien suomennokset: Kari Klemelä

www.kolumbus.fi/kari.klemela/ (Ex-Jugo)

Uutisia Sloveniasta (YL = Yrjö Lautela ja AK = Antti Kyro)

Finnairin koneella suoraan Ljubljanaan

Lentomatkailu Sloveniaan helpottuu huhtikuusta lähtien. Finnair aloittaa 9.4. suorat lennot Helsingin ja Ljubljanan välillä. Sopivasti maan keskellä sijaitsevasta Ljubljanasta on hyvät yhteydet kaikkialle Sloveniaan, joten edellytykset tutustua maahan laajemminkin paranevat.

Lentoja on neljästi viikossa, maanantaina, torstaina, perjantaina ja sunnuntaina. Sunnuntaina ja maanantaina lähdöt Helsingistä ovat illansuussa, torstaina ja perjantaina aamupäivällä. Ljubljanaan lennetään 76-paikkaisella Embraer 170 -koneella. Konetyyppi on ollut liikenteessä vuodesta 2002 alkaen, ja sitä käytetään Suomen lisäksi muun muassa Yhdysvalloissa, Italiassa ja Puolassa. (YL)

Sloveeniurheilijat Sapporossa ja muualla

Käsipallo. Naisten EM-kisat pidettiin Ruotsissa joulukuussa 2006. Slovenia hävisi kaikki kolme alkulohkon ottelua, joten sen tie katkesi siihen. Norja voitti mestaruuden. Mukana oli 16 maata. - Miesten MM-kisat Saksassa 19.1.-3.2.2007. Voittaja oli Saksa. Slovenia sijoittui kymmenenneksi. Mukana oli 24 maata, joten Slovenian menestystä voi luonnehtia tyydyttäväksi.

Seurajoukkueitten Euroopan Cup -kilpailuissa on tällä hetkellä yksi joukkue Sloveniasta. Naisten Mestarien liigassa Krim Ljubljana on kahdeksan parhaan joukossa.

Pohjoismaisten hiihtolajien MM-kisat Sapporossa, Japanissa. Naisten sprinttihiihdossa Slovenian Petra Majdič tuli toiseksi. Hän osoitti jo viime talvena taistelevansa mitalisijoista. (AK)

Alenka Gotar edustaa Sloveniaa Euroviisuissa

Toukokuussa pidettävässä Eurovision laulukilpailussa Sloveniaa edustaa sopraanolaulaja Alenka Gotar kappaleella "Cvet z juga" (Etelän kukka). Hän esittää kappaleen sloveeniksi, mikä on erittäin hyvä asia, onhan englannin kieli kärsinyt pahasti inflaation näissä kilpailuissa.

Slovenia oli ensimmäisen kerran mukana Eurovision laulukilpailuissa itsenäisenä valtiona vuonna 1993. Paras sijoitus tähän mennessä on ollut seitsemäs sija kahdesti: 1995 Darja Švajger (Prisluhni mi) ja 2001 Nuša Derenda (Ne, ni res). Toivottavasti nyt tulee parempi sijoitus kuin koskaan aikaisemmin.

Artisteihin voi tutustua nettisivuilla www.nusaderenda.com ja www.alenkagotar.com (AK)

Alenka Gotar. Kuva verkkosivulta

Slovenia-seuran hallitus:

Kari Klemelä, pj – Kari.Klemela@kolumbus.fi	Puh. 02-470 1232, 050-5904 934
Yrjö Lautela, varapj. – yrjo.lautela@suomi24.fi	Puh. 09-7244 027, 0400-605922
Eero Balk, jäsen – eero.balk@kolumbus.fi	
Boris Vidović, jäsen – Boris.Vidovic@sea.fi	Hilkka Hyvärinen, varajäsen
Antti Kyro, jäsen – andywim22@hotmail.com	Kari Vase, varajäsen

Yhdistyksen internet-sivu: <http://www.slovenia-seura.de.vu/>